

Opmerkingen over de eredienst

door: L. Porret-Bolens

Deuteronomium 26:1-15

Inleiding

In Deuteronomium 26 vinden wij een mooi beeld van de eredienst. De verheven christelijke dienst die op aarde begint in zwakheid en onvolmaaktheid zal in de heerlijkheid op een volmaakte wijze en tot in alle eeuwigheid worden uitgeoefend door de talloze verlost. Men geeft de naam ‘eredienst’ vaak aan een of andere godsdienstige samenkomst, die het gebed of de overdenking van de Bijbel tot doel heeft. Maar dat is niet juist. Wie een dergelijke vergissing maakt, schijnt de ware betekenis van de eredienst naar de Schrift niet te kennen. In Deuteronomium 26 leren wij in type waaruit die dienst bestaat. De Israëliet kwam in Gods tegenwoordigheid om Hem een offerande te brengen, die Hij had voorgeschreven. Laten wij goed onthouden: voor de christen is de eredienst een *aanbiddingsdienst*. Wij brengen aan God de Vader geestelijke offers, die voor Hem aangenaam zijn door Jezus Christus.

Meer dan ooit hebben wij reden om gemeenschappelijk onze gebeden tot de Heer te richten. En de behoefte van onze ziel moet zijn te groeien in de kennis van Hem door middel van het Woord, en te profiteren van de gelegenheden die ons geboden worden om dat in het openbaar te horen. Maar het doel van de eredienst is niet het gebed, het is ook niet de overdenking van het Woord van God, maar – we hebben het al gezegd – het brengen van aanbidding en lof. Wij willen geen afbreuk doen aan de waarde van het lezen en overdenken van de Schrift bij het samenkomen. Integendeel, als de Heer het werkt, zal dat juist ertoe bijdragen dat de harten vol lof en aanbidding raken.

- In de bidstond *vragen* wij.
- In de samenkomst om het Woord *ontvangen* wij.
- En in de eredienst *offeren* wij.

Maar om iets aan God te kunnen offeren is het van belang dat wij met David profetisch zeggen: “*Want het komt alles van U, en wij geven het U uit Uw hand*” (1 Kron. 29:14). Hoe zouden mensen zoals wij, die van alles verstoken zijn, die schuldig en onrein door de zonde zijn, in staat kunnen worden gesteld om iets aan God te geven, zonder eerst met Hem verzoend te zijn en gezegend te zijn met Zijn genadegaven?

Maria van Bethanië, die aan de voeten van de Heer het reukwerk van zuivere nardus, van grote waarde offerde, hield in zekere zin eredienst. Haar daad is tenminste een treffend beeld ervan (Joh. 12:1-8). En zoals iemand gezegd heeft: ‘De liefelijke reuk van onze lof is niets anders dan die van Uw liefde’. Het is interessant deze bijzondere vrouw te zien in drie verschillende situaties, waarbij zij steeds dezelfde nederige houding inneemt. De eerste keer dat wij haar “aan de voeten van Jezus” aantreffen, is met het doel naar Zijn Woord te luisteren (Luk. 10:38-42). Later neemt zij weer deze plaats in, als zij de Heer ontmoet, die in Bethanië kwam om Lazarus op te wekken (Joh. 11:32). Bij die gelegenheid stortte Maria haar hart uit voor de Heiland om Zijn hulp in te roepen.

In deze drie situaties lijkt deze hoogstaande vrouw de drie soorten samenkomsten uit te beelden waarover wij spreken. Ze zijn belangrijk, elk op zijn plaats, maar laten we niet vergeten dat de daad van Maria toen ze haar reukwerk offerde, de beide andere keren overtrof. En het is *déze* daad die heel in het bijzonder door de Heer werd gewaardeerd, want Hijzelf was het doel ervan. Als wij de waarde van de eredienst begrijpen, zullen wij ook met grote dankbaarheid onze aanbidding brengen. Om te kunnen aanbidden in geest en waarheid, moeten wij echter niet alleen opnieuw geboren zijn, maar ook daadwerkelijk onze bevoorrechte positie in Christus genieten door de Heilige Geest waarmee wij verzegeld zijn (Fil. 3:3).

In Deuteronomium 26:1-2 beval God de Israëlieten: “*Wanneer gij komt in het land, dat de HERE, uw God, u ten erfdeel geven zal en gij het in bezit neemt en daarin woont, dan zult gij van de eerstelingen van alle vruchten van de bodem, die gij zult inzamelen van het land dat de HERE, uw God, u geven zal, nemen en in een mand doen en naar de plaats gaan, die de HERE, uw God, verkiezen zal om daar Zijn naam te doen wonen*”. Voor ons als nieuwtestamentische gelovigen is het dus nodig dat wij ons bewust zijn van de plaats, die God in Zijn genade ons heeft gegeven, en genieten van de zegeningen die daaraan verbonden zijn.

De inbezitneming door Israël van het land van de belofte valt te vergelijken met de verwerkelijking van onze voorrechten in Christus. Dat wordt ons voorgesteld in de brief aan de Efeziërs. Deze brief

begint op een bijzondere wijze. Voordat Paulus melding maakt van de geestelijke zegeningen waarmee de gelovige gezegend is in Christus in de hemelse gewesten, gaat hij Hem zegenen uit Wie alle zegen voortkomt: *“Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus”* (Ef. 1:3). Deze lof richt zich op een directe manier tot God, de Gever van al die rijkdommen. Dat moet de consequentie zijn van het genieten van de goddelijke zegeningen.

Het is precies zoals bij Eliëzer, toen hij een bruid voor Isaak ging zoeken. Deze godvrezende man voelde direct de behoefte om te danken, toen hij zag dat de HERE op Wie hij zijn vertrouwen had gesteld zijn reis had doen slagen. En hij dankte, *voordat* hij ging genieten van de zegen die hem werd geschonken (Gen. 24:26,27,52). Bij zo'n houding leidt onze zegen niet ertoe dat wij van God vervreemd raken. Integendeel, wij zullen ervan genieten in gemeenschap met God. Wij erkennen dat de zegen alleen te danken is aan Zijn genade.

Wij zullen de gelegenheid hebben dat op te merken bij onze overdenking van Deuteronomium 26. Maar eerst willen wij stilstaan bij de aanwijzingen die de Israëliet kreeg. Zijn aandacht moest zich richten op de volgende punten om de wil van God te doen ten aanzien van de aanbidding van de eerstelingen:

1. De offerande zelf: *“Dan zult gij van de eerstelingen van alle vruchten van de bodem, die gij zult inzamelen van het land dat de HERE, uw God, u geven zal, nemen en in een mand doen”*.

2. De plaats van eredienst: *“(…) en naar de plaats gaan, die de HERE, uw God, verkiezen zal om daar Zijn naam te doen wonen”*.

3. De manier om God te dienen: *“En gekomen bij de priester, die er dan wezen zal, zult gij tot hem zeggen: Ik verklaar heden voor de HERE, uw God, dat ik gekomen ben in het land, waarvan de HERE aan onze vaders gezwoeren heeft dat Hij het ons zou geven. Dan zal de priester de mand van u aannemen en die voor het altaar van de HERE, uw God, zetten”*.

Laten we de dingen overwegen die met deze aspecten te maken hebben.

1. De offerande zelf

Als de Israëliet de mand met de eerstelingen aan de priester gaf, legde hij in zekere zin getuigenis af van de trouw van de HERE, die Zijn volk in het beloofde land had gebracht. Maar de volle mand was het duidelijke bewijs van de *zegen* die hij in het land had ontvangen. De mand zegt ook iets over de ijver van de aanbidder.

Dat laatste is een les voor ons als gelovigen, wat betreft de activiteit die wij moeten ontplooiën met het oog op de aanbidding die wij onze God en Vader mogen brengen. Wij zien dat de aanbidder *niet* met lege

handen voor zijn God kon verschijnen. Die verklaring vraagt ook onze aandacht: *“Maar hij zal dan niet met lege handen voor het aangezicht des HEREN verschijnen”* (Deut. 16:16; Ex. 23:15; 34:20). God had de Israëliet ruimschoots voorzien van al het nodige om iets te kunnen offeren. Zouden wij dan als christenen, die zo rijk gezegend zijn met de heerlijkste zegeningen, niet in staat zijn te brengen wat de Heer waard is te ontvangen? Is er niet veel onachtzaamheid van onze kant in het zoeken en genieten van de hemelse zegeningen die ons zijn geschonken, waarover het Woord ons spreekt? Dan zijn wij niet goed in staat de Heer iets te offeren, namelijk de vrucht van de lippen die Zijn naam belijden. Als wij in de voorafgaande week de schatten veronachtzamen die ons ter beschikking zijn gesteld, zullen onze manden leeg zijn.

Door middel van het *Woord* deelt de Heer ons Zijn zegen mee en het is dan ook van het grootste belang dat wij aandacht daaraan besteden. Niet alleen moeten wij het trouw lezen in onze gezinnen, maar wij zullen het op prijs stellen de samenkomsten te bezoeken waar het Woord het onderwerp is van overdenking en broederlijke samenspraak. Als wij net zo doen als Maria, die aan de voeten van Jezus zat om naar Zijn woord te luisteren, dan zullen wij groeien in de kennis van Hem en het genot van Zijn liefde. Wij mogen ook genieten van geschriften, die de dingen van God uiteenzetten en ze kostbaar maken voor ons. Als wij het Woord veronachtzamen en de middelen die ons ter beschikking staan om het te begrijpen en ervan te genieten, zullen wij geestelijk verarmen en uiteindelijk niet meer in staat zijn tot enige dienst in het huis van God. Hoe zouden wij in die toestand onze God en Vader een lofoffer kunnen brengen op de eerste dag van de week?

Moeten wij de zwakheid en matheid die wij vaak in de eredienst aantreffen niet wijten aan ons gebrek aan ijver en toewijding jegens de Heer? Wij doen Hem tekort als wij niet offeren wat Hem toekomt. Dan spreken wij nog niet over de schade die wij onszelf berokkenen en het zwakke getuigenis tegenover degenen die ons omringen. Laten wij eraan denken dat de Israëliet zijn mand moest vullen met vruchten vóórdát hij op weg ging, want hij mocht niet met lege handen voor God verschijnen. Wat een belangrijke les voor ons!

2. De plaats van eredienst

Het tweede waaraan de offeraar moest denken, was de *plaats* die de HERE had verkozen om daar Zijn naam te doen wonen. Daar en nergens anders moest hij naar toe gaan. Voor een Israëliet was Jeruzalem de stad, de enige plaats op aarde, waar het volk zich moest vergaderen om de feesten van Jahweh te vieren. En nu? Voor de verlost van Christus is er ook maar één middelpunt van samenkomen op de hele aarde. Het is niet overgelaten aan ons eigen inzicht om die plaats te bepalen. Het Woord laat ons dat duidelijk weten:

“Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden” (Matt. 18:20).

Er zijn veel christelijke vergaderplaatsen, maar heeft de Heer Zijn tegenwoordigheid onbepaald aan allen beloofd? Nee. Zij die in Zijn naam zijn vergaderd, genieten dat voorrecht. Als wij niet weten wat het is om zo vergaderd te zijn, laten wij dan Johannes 20:19-23 lezen. Daaruit kunnen wij veel leren. Tussen Zijn opstanding en Zijn hemelvaart maakte de Heer aan de verlost door middel van verschillende openbaringen bekend wat Hij voor ons is – persoonlijk en gemeenschappelijk – tijdens Zijn afwezigheid. Het woord van de Heer, aan de discipelen verteld door Maria Magdalena, de belangstelling voor Zijn Persoon, dat had hen bijeengebracht op de avond van de eerste dag van de week. Hijzelf verblijdde hen met Zijn heilige tegenwoordigheid, die een grote zegen voor hen was! “De discipelen dan verblijdden zich toen zij de Heer zagen” (Joh. 20:20).

Nu Hij persoonlijk gezeten is op de troon van de Vader, is Hij *geestelijk* in het midden van hen die in Zijn naam vergaderd zijn, ook al zijn het er maar twee of drie. Op grond van deze kostbare belofte van de Heer kunnen wij daarvan genieten. Behoren wij tot degenen van wie Hij kan zeggen: “(...) u hebt mijn woord bewaard en mijn naam niet verloochend”? Hij zegt ook tot ons: “Ik kom spoedig, houd wat u hebt, opdat niemand uw kroon neemt” (Openb. 3:8,11). Dan begrijpen wij ook dat daar onze plaats is, als wij ons door de Heer en door Zijn Woord laten onderwijzen.

3. De manier om God te dienen

Een derde punt was de Israëliet bevolen. Hij moest naar de priester gaan met zijn mand met eerstelingen. Dit is een bijzonderheid die belangrijk is om te onthouden. De Heer, die Zich verwaardigt in het midden te komen van de verlost die in Zijn Naam vergaderd zijn, is persoonlijk gezeten aan de rechterhand van de Majesteit in de hemel. Daar is Hij onze *Hogepriester* en door Zijn voorbede handhaaft Hij onze betrekkingen met God, die gegrond zijn op Zijn offer. *In Hem* zijn wij aangenaam en *door Hem* naderen wij als aanbidders. Dankzij Hem zijn onze geestelijke offers – hoe zwak ook – aangenaam voor God, die licht is en van wie de heiligheid oneindig is.

In dat verband vinden wij kostbare bemoedigingen in de teksten die te maken hebben met de taak van de hogepriester onder de wet. Deze zijn geschreven tot onze lering: “Ook zult gij een plaat van louter goud maken en daarop graveren als zegelgraveerwerk: Den *HERE* heilig. Gij zult haar aan een blauwpuurperen snoer bevestigen en zij zal zich bevinden op de tulband, aan de voorkant van de tulband. Zij zal op het voorhoofd van Aäron zijn, en Aäron zal de schuld dragen, gelegen in de heilige dingen die de Israëlieten heiligen bij al de gaven van hun heilige dingen; ja, zij zal voortdurend op zijn voorhoofd wezen, zodat zij

welgevallig zijn vóór het aangezicht des *HEREN*” (Ex. 28:36-38).

Ook bij onze Hogepriester in de heerlijkheid is dat zo. Hij bezit dat wat de gouden plaat voorstelt, waarop staat: “Den *HERE* heilig”. Zo kunnen onze lofoffers, hoe onvolmaakt ze ook zijn, dankzij de glorie van onze grote Priester door God worden aangenomen overeenkomstig de eisen van Zijn heiligheid. In het volbrengen van deze dienst wordt God ook verheerlijkt. Hij heeft Zelf gezegd in de psalmen: “Wie lof offert, eert *Mij*” (Ps. 50:23). Maar niet alleen in de momenten op de eerste dag van de week hebben wij dit voorrecht. Wij worden opgeroepen het dagelijks te doen: “Laten wij dan door Hem voortdurend een lofoffer brengen aan God, dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden” (Hebr. 13:15).

In het voorgaande hebben we gezien wat de Israëliet moest doen op bevel van de *HERE*. In wat nu volgt vinden we wat hij *moest zeggen*, als hij in de tegenwoordigheid van de priester stond. Wat de Israëliet moest uitspreken, is belangrijk om de zegen en de genade te laten zien die het volk ten deel was gevallen van de kant van de *HERE*. De offeraar maakte melding van:

(a) de vroegere toestand van het volk: “Daarna zult gij voor het aangezicht van de *HERE*, uw God, betuigen: Een zwervende Arameeër was mijn vader; hij trok met weinige mannen naar Egypte en verbleef daar als vreemdeling, maar werd er tot een groot, machtig en talrijk volk. Toen de Egyptenaren ons mishandelden en verdrukten en ons harde slavenarbeid oplegden, riepen wij tot de *HERE*, de God van onze vaders, en de *HERE* hoorde onze stem en zag onze ellende, moeite en verdrukking” (vs. 5-7).

(b) de bevrijding die het volk ten deel viel van de kant van de *HERE*: “Toen leidde ons de *HERE* uit Egypte met een sterke hand, een uitgestrekte arm en grote verschrikking, door tekenen en wonderen” (vs. 8).

(c) het erfdeel dat het volk had gekregen overeenkomstig Gods belofte: “Hij bracht ons naar deze plaats en gaf ons dit land, een land vloeiende van melk en honig” (vs. 9).

Laten we tot onze lering bij elk van deze drie dingen kort stilstaan.

(a) de vroegere toestand van het volk

Het eerste punt moeten we goed onthouden. Helaas zijn wij geneigd, vaak tot onze schade, om dat uit het oog te verliezen. Wij hebben gezien dat de Israëliet zich zijn onzekere en ellendige afkomst moest herinneren. De aartsvader Jakob was haast verhongerd, en zijn nakomelingen in Egypte zuchtten onder het zware juk van Farao. Is dat niet voldoende om ons te laten denken aan de toestand waarin de zonde ons had gedompeld en waarin wij vroeger waren verzonken, zonder dat wij in staat waren onszelf te bevrijden?

In de brief aan de Efeziërs, waar de voorrechten en zegeningen worden voorgesteld die wij in Christus bezitten, wordt op een heel bijzondere wijze melding gemaakt van de *persoonlijke* en *gemeenschappelijke* toestand, waarin de gelovigen zich vroeger hadden bevonden: “*En u heeft God opgewekt, toen u dood was in uw overtredingen en zonden, waarin u vroeger hebt gewandeld overeenkomstig de tijdgeest van deze wereld, overeenkomstig de overste van de macht der lucht, van de geest die nu werkt in de zonen van de ongehoorzaamheid, onder wie ook wij allen vroeger verkeerden in de begeerten van ons vlees, toen wij de wil deden van het vlees en van de gedachten; en wij waren van nature kinderen van de toorn, evenals de overigen*” (Ef. 1:1-3). Is dat niet voldoende om de genade te tonen waarvan wij de voorwerpen zijn, en ons te bewaren in heilige ootmoed (Ef. 2:5)?

Het is belangrijk om onszelf aan onze vroegere toestand te herinneren als wij vergaderd zijn om aanbidding te brengen.

(b) de bevrijding van het volk

De Israëliet moest de tussenkomst van de HERE ten gunste van het volk vermelden. Wat een wonderlijke bevrijding was de verlossing van Israël uit Egypte! Maar de verlossing die ons als christenen ten deel gevallen is, is nog wonderlijker. De genade van God schittert in al haar glans ten opzichte van de gelovigen. In Christus hebben wij de verlossing door Zijn bloed, de vergeving van de misdaden naar de rijkdom van Zijn genade (Ef. 1:7). Hoe kostbaar is het om dit te bedenken als we vergaderd zijn om aanbidding te brengen. Het is van groot belang voor ons. Het richt onze gedachten op Christus, onze geliefde Heiland, die Zichzelf gaf als zoenoffer voor onze zonden. De gedachtenismaaltijd, die Hij ons heeft nagelaten voor de tijd van Zijn afwezigheid, is ertoe bestemd om dit in herinnering te roepen. Aan Christus' dood op het kruis hebben wij *alles* te danken. Daardoor is God verheerlijkt en kunnen Zijn raadsbesluiten van genade ten opzichte van ons de vrije loop hebben.

De gedachte dat *onze* zonden de oorzaak zijn geweest van Christus' lijden is verootmoedigend voor ons. Maar de genade van God wordt erdoor in al haar heerlijkheid onthuld. Om ons te sparen, schuldige zondaars, heeft God Zijn eigen, veelgeliefde Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven (Rom. 8:32). Christus moest lijden, de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, om ons tot God te brengen (1 Petr. 3:18). Wij zullen tot in eeuwigheid daaraan denken met dank en aanbidding. Dat zal het grote thema zijn van het lied van de verlost in de heerlijkheid. Maar hier op aarde, te midden van zwakheid, mag het ook al zo zijn.

(c) het erfdeel van het volk

De Israëliet moest nog een derde punt noemen om de grote goedheid van de HERE jegens hem in herinnering te roepen. Er is geen betere plaats dan de eredienst om te denken aan al de rijke zegeningen, waarmee onze God en Vader ons in Christus heeft overladen en daarvan te genieten door de Heilige Geest. Ze worden opgesomd in de brief aan de Efeziërs: “*Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus, zoals Hij ons in Hem heeft uitverkoren voor de grondlegging van de wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde, terwijl Hij ons tevoren door Jezus Christus tot het zoonschap voor Zichzelf bestemd heeft, naar het welbehagen van zijn wil, tot lof van de heerlijkheid van zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde*” (Ef. 1:3-6).

Zijn dat geen rijkdommen die nooit genoeg te roemen zijn, die in Deuteronomium 26 in type worden voorgesteld door de melk en honing van het land Kanaän? Deze beelden zijn heel geschikt om de heerlijkheid van Gods genade te laten uitkomen en onze harten op een bijzondere wijze ervan te doordringen! En als de Israëliet zich moest verheugen over al het goede dat de HERE, zijn God, hem had gegeven (Deut. 26:10-11), hoeveel méér reden hebben wij dan om net zoals hij in heilige eerbied neer te knielen. Israël kende de HERE als de God die trouw was aan Zijn beloften. De naam van de *Vader*, die God nu heeft geopenbaard aan Zijn kinderen, laat ons Zijn genade op heel bijzondere wijze zien.

Wat een prachtig beeld van de eredienst hebben wij in dit hoofdstuk en van de elementen die de aanbidding vormen. Maar dit hoofdstuk is nog niet af. Laten we in het kort bezien wat er nog volgt.

Slot

Als de aanbidder geniet van Gods genade en de gemeenschap met Hem, toont de geest van de genade zich ook direct tegenover *anderen*. De Leviet, de vreemdeling, de wees en de weduwe waren in Israël de voorwerpen van Gods gunst. Voor ons zijn het nu de dienstknechten van de Heer, die beroofd zijn van natuurlijke steun, en de wereld om ons heen. Dat zien wij in een passage in het Nieuwe Testament, namelijk Hebreëën 13:16. Behalve dat wij worden uitgenodigd om voortdurend looffers aan God te offeren door Christus, zijn er nog andere offers te brengen met het oog op hen die ons omringen. Er staat geschreven: “*En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want in zulke offers heeft God een welbehagen*”.

Als wij onze aanbidding hebben gebracht op de eerste dag van de week, moeten wij op een gegeven ogenblik ons geld in de collecte doen. Maar de tekst maakt ons duidelijk dat die offeranden niet daartoe beperkt

blijven. Het is een zaak die wij in praktijk mogen brengen, wanneer de gelegenheid zich voordoet. Dat eist natuurlijk trouw en toewijding van onze kant, echte toewijding aan de Heer. De verklaring die de Israëliet moest afleggen, is dan ook geschikt om ons hierin te onderwijzen: *“En gij zult voor het aangezicht van de HERE, uw God, zeggen: Ik heb het heilige uit het huis weggenomen; ook heb ik dat gegeven aan de Leviet, de vreemdeling, de wees en de weduwe, geheel overeenkomstig het gebod, dat Gij mij gegeven hebt. Ik heb geen van Uw geboden overtreden of vergeten; in mijn rouw heb ik daarvan niet gegeten, noch daarvan iets weggenomen, terwijl ik onrein was, noch iets daarvan aan een dode gegeven; ik heb geluisterd naar de stem van de HERE, mijn God, ik heb gedaan naar alles wat Gij ons geboden hebt”* (Deut. 26:13-14).

Als wij de alles overstromende genade van de God van alle genade hebben ondervonden, voelen wij dan niet de noodzaak om zelf welwillend en vrijgevig ten opzichte van anderen te handelen? Wat een voorrecht is het om deel te kunnen hebben aan het werk van de Heer in deze wereld. Niet alleen door gebeden, maar ook door onze gaven. Te kunnen getuigen door ons meegevoel en overeenkomstig onze middelen, door werkelijk belangstelling te tonen voor hen die het

moeten stellen zonder de voordelen, die wij bezitten. Zorgen en noden zullen worden gelenigd, dankzeggingen zullen opstijgen tot God uit dankbare harten, maar God zal ook verheerlijkt worden door de toewijding van Zijn verlost. Hij zal in ons trouwe dienaars vinden, die voor Hem gebruiken wat Hij ons heeft toevertrouwd.

Nog één opmerking tot besluit. Er zou zeker iets aan de eredienst ontbreken, als wij niet de behoefte hebben om voor het aangezicht van de Heer te denken aan degenen die Hem nog niet kennen, aan wie het evangelie wordt verkondigd, aan onze broeders en zusters, en in het bijzonder aan hen die op wat voor wijze dan ook beproefd worden. Het moet ons goed doen dat allemaal te gedenken voor Hem, die er behagen in heeft de Zijnen te zegenen in de ogenblikken die Hij geeft om samen te zijn onder Zijn welwillend oog.

De dienst om te voorzien in de noden van anderen zal een eind hebben. Maar de lof en aanbidding zal tot in alle eeuwigheid voortgezet worden tot heerlijkheid van onze God en Vader en van Zijn geliefde Zoon, onze Heer Jezus Christus.

Oorsprong: *Le Messager Évangélique* 1931-345

Titel: *Simples remarques sur le culte*